

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 petih vrst 4 K, od 10—15 petih vrst 6 K, večji inzerati
 petih vrst 8 K; notice, poslane, izjave, reklame, preklicani petih vrst 12 K;
 poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K.
 Popusti se pri naročitvah od 11 objav naprej.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, 1. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopise sprejema se poštano in sodebitno frankovano.
 Receptivci se ne vrača.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kronl.
 V inozemstvu 65 par = K 2.60.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan K 300—	celoletno K 480—
polletno 150—	polletno 240—
3 mesečno 75—	3 mesečno 120—
1 25—	1 40—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 25 par nakaznic.
 Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Božidar Borko:

Večni mir in večna vojna.

Lloyd George, premier ene največjih svetovnih držav, se rad postavlja v pozo preroka. Tokrat je prerokoval o washingtonski konferenci, da bo imela velikanski pomen za bodočo zgodovino človeštva. Konferenca v Washingtonu je res ena največjih svetovnih konferenc. Njen program je: poiskati pota k svetovnemu miru. O konferenci vladajo različna mnenja. Časopisje velikih držav ji poje slavospeve in s svojo ceno reklamo vzbujajo vtis, kakor da je človeštvo vsled velike vojne res dozorelo tudi za veliki mir. Hkrati s tem hrupom se oglašajo glasovi skepse, nezaupanja in pesimizma. Padajo trde besede, kakor da so vzete naravnost iz zemlje; mavrica večnega miru blede, oglašajo se instinkti in stare bolezni izkušnje. Saj smo slišali tudi med vojno lepe besede o pravičnosti, svobodi, samoodločbi, potem pa se je pokazalo, da so besede eno in dejanja drugo. In navsezadnje: Kdo ve, kaj prinese bodočnost? Danes lepi sklepi in divne pogodbe, jutri trda realnost in tem večje razočaranje.

Take misli niso nič novega. Vedno so bili ljudje, ki so mislili dobro in plemenito, govorili krasne besede, pisali knjige, katere so vzbujale sorodnim dušam veselje in tolažbo. Ti ljudje so izvršili važno mislijo v zgodovini civilizacije, toda na realno življenje so imeli neznaten vpliv. Strašni mlini usode se vrtili tam, kjer teče struja človeštva, t. j. v širokih masah, ki nimajo genijalnih idej, ampak čisto realne potrebe. In te mase tvorijo nek strašen kolos, apokaliptično bitje, ki je podobno veliki pramateri Prirodi, katere neprenehoma rodi svojo dečo in jo neprestano požira.

Napredek? Lepa beseda, a kakor hitro jo postaviš na realna tla, se razbeži kakor živo srebro. Da, napredovalo je človeštvo na vseh koncih in krajih, a kljub temu je bila svetovna vojna ena najstrašnejših prikazni, kar jih je zabeležila historija sveta. Najnovejša iznajdba so tako grozne, da se ne da jo primerjati z najhujšim, kar je izdelala priroda v svoji večni delavnici. In ne samo vojna. Saj nam tudi navadno socialno življenje odkriva dejstva, ki uničujejo vse lepe iluzije o realni vrednosti tega napredka. Vsa zlodela, ki jih naša sujem »barbarom« in nad katerimi se križamo v imenu napredka, se dogajajo na finejši spretni način tudi v tzv. prosvetljenih masah.

Tudi večni mir je ena izmed onih sanj, ki so jih zasnovali genijalni ljudje, katere pa bo ostala večna sanje. O miru in vojni vladajo številne teorije, a vsi ti nežni glasovi umolknejo v trenutku, ko zabuč kakor krah cellega apokaliptičnega pekla podzemeljski grom vojne, te strašne realne sile. Dosedaj so se na tej realnosti zlomili največji idealistični mirovni pokreti. Dovolj je, če navedem za rimer krščanstvo, izrazito mirov. gibanje, ki pa je samo kvas za neštete nove vojne. Strašen je neznan obraz realnosti. Edina sreča za človeštvo, da ga ne more videti, ker je preslabo za to neopojljivo pošast. Iluzije so največja milost bogov.

Kakor tanka plast olja, če ga zliješ v veliko vodo, se zbirajo na oceanu tisočletnega človeškega življenja mirovna prizadevanja genijalnih ljudi in plemenita stremjenja dobrohotnih civilizirancev. Pod to tanko skorjo racionalizma in intelektualnega napredka pa buči strahotna sila človeških nagonov, čustev in strasti.

Natančnejša psihološka analiza vseh mirovnihi strui in teorij od prvih prerokov in mislecev gori do Tolstega nam zapuša nerazjedeno, nepronikljivo, nerazdelljivo strašno uganko življenja, skrivnost vojne in miru. In tajinstveni Eol na oceanu življenja, človeški egoizem, odpira neprestano svoje mehove, dviga burje, obrača čolne narodov držav, posamnikov, jih potaplja ali pa ziblje nad prepadi. Tudi intelektualno in etično najbolj razvitemu človeku je egoizem elementarna življenska sila, pa se dozdeva, da je ta egoizem tako svet in proklet, kakor je sveta in prokleta — smrt.

Guplowicz pravi: »Borbe in vojne ne izvirajo v človeškem intelektu, marveč pretežno v čustvih in strasteh, s katerimi je narava opremila slehernega človeka, v lakomnosti, častihlepiju, v želji za maščevanjem itd.

Človeška neenakost je Furija, ki bo neprestano preganjala človeštvo in ki ne bo nikdar odložila biča. Veliki zgodovinski osvajalci so hoteli izbrisati to neenakost in ustvariti silna, homogena socialna telesa. Izginili so v zgodovini. Niti kultura in napredek, niti vojne in rušenje niso v stanju ustvariti miru in realizirati sanj...

Človeško življenje je neprestana borba. Tej borbi ni konca. Čim bolj se oddaljujemo od prvotnega

stanja, tembolj se diferenciramo. Civilizacija je diferenciacija, zaradi tega je borba. Šele civilizirano ljudstvo stopa v razdobje prave borbe, socialne borbe, v primeri s katero so bile vse dosedanje borbe dobrohotni meščanski spori in prepri. In vse te borbe hočejo krvi in solza. Skrajni individualizem vodi k etičnemu solipsizmu, kakor se kaže v krščanskem asketizmu in v moderni dobi pri Tolstem. Kolektivizem si kriči pot s strašnimi borbami. In na koncu, ko doseže svoj cilj? Obzorje se razmakne, kolo življenja obrne in se začne krvava pot k staremu individualizmu.

Mlad človek, naš pesnik Kette, je vzdihnil na grobu svojega očeta:

Življenje je sovraštvo... večni boj!

Povedal je misel, ki je tako preprosta in jasna, kakor trditve, da solnce obseva zemljo. Življenje je večna vojna in človeška civilizacija večni beg od življenja. Oboje pa je brezupno in ne bo nikdar doseglo skrajnih obal svojega valovanja.

Ker je borba element življenja, ki je neodvisen od intelektualnega napredka in razumnega razmišljanja, je pax aeterna ravno tako kakor ideja o bratstvu, o enakosti in o pravičnosti samo slabotna iluzija in je gotovo, da bodo tudi v bodočnosti, divjale strašne vojne med človeškimi rodovi in vsi sklepi konferenc bodo zgolj liliputanske zavore, ki jih v enem samem trenutku poplavi lava nakopičenih in razžarjenih nasprotij. A to nas ne sme motiti, da bi ne zastavili vseh svojih moči proti blaznosti vojne, proti izzivanju sovraštva, strasti in v človeštvu skritih besov. V praktičnem življenju je naša dolžnost zastopati odločno ideje etične politike, ideje sporazuma, demokracije, solidarnosti in humanizma. V praktičnem življenju se moramo boriti zoper tajno diplomacijo, narodno plemensko hujskanje. To delo ni tako brezplodno, kakor se zdi po zgornji teoriji večne vojne. Mi ljudje smo vendar precej podobni mravljam, ki zmeraj grade svoja mravljišča in ki jih zopet vzpostavijo, če jih sovražnik razdere. Naše življenje ima odmerjeno dobo in zdrav naravni nagon nas sili, da si ga kar najbolje zasiguramo in olajšamo. Zgodovini pa ne moremo določiti njenega toka. Ne le da nimamo te moči, marveč to tudi ni naša naloga.

kazala, da nečes posezati po njih neodvisnosti, tembolj ti bodo udani in zaupljivi. Oledali bodo na te, kakor na svoje solnce in ti jim boš všeč vsega, solnce, imperij. Kaj na tem, če bodo svobodni in ne tebi podložni? To je nezgodnost moralnega združenja Slovanov z Rusijo. To naravno dejstvo, ki je tako strašno za Evropo, zastopuje in Evropa vidi v tem glavno nevarnost v bodočnosti.

Na strani Evrope so sile in kombinacije, pri nas pa naraven zakon, resnica, sorodstvo in pravica.

Kam se bodo torej v bodočnosti obrnile slovanske dežele?

Nekoč bodo slovanski narodi razumeli svo resnično nesebičnost in takrat se bodo duhovno združili z nami. Resnično združevanje Slovanov z nami se je začelo šele pred kratkim, in zdaj se ne ustavi nikoli več, ampak bo napredovalo bolj in bolj.

Slovani se bodo prepirali o ruskem prijateljstvu, naj nas pri njih še tako opravičajo. Očaral jih bo neodoljivo veliki mogočni ruski duh kot njim soroden princip. Spoznali bodo, da jim ni mogoče razviti se v skromnem omejevanju, v sporih in zavisti, ampak le v vseslovanski celoti. Ogrornost in sila ruskega združenja jih ne bo strašila.

Politične vesti.

Seja glavnega odbora SKS v Ljubljani. Iz Beograda javljajo: Poljedelski minister g. Ivan Pučelj je sredi obiskal ministrskega predsednika g. Nikola Pašića. Razgovor je bil o tekočih političnih vprašanjih; g. Pučelj je predsedniku naznanil, da odide v Ljubljano, kjer se vrši 20. t. m. širša konferenca njegove stranke.

Pogajanja med demokrati in radikalei. Iz Beograda, 17. t. m. javljajo: Nocoj se bodo sestali delegati demokratov in radikalev, da se posvetujejo o daljšem skupnem delu v parlamentu. V parlamentarnih krogih se govori, da bodo trajala pogajanja dva tedna in da bo dotlej že pripravljen volilni zakon, da se v primeru nesporazuma more apelirati na narod.

O vzrokih vladne krize piše »Jugoslovanski List« med drugim: V času, ko pada vrednost našega denarja, ko se odločuje usoda naše meje napram Albaniji, v času strašnega deficita v državnem gospodarstvu, v času, ko bi se morala narodna skupščina skupno z vlado baviti z vsem drugim nego z onim, s čemur se bavi danes, se vstvarja vladna kriza, ki ovira delo. Tudi drugod so pogosti ministrske krize, ki jih povzročajo različna mnenja v važnih vprašanjih, pri nas pa nastajajo ministrske krize iz nizkih, zgolj osebnih ambicij. Naši narodni poslanci izkoriščajo najnesrečnejše momente za državo, ustvarjajo krize in skušajo z dosegom ministrskega portfelja uzadovoljiti svoje ambicije. To je program večine kandidatov za narodna poslance. Zadnji dogodki v strankarskih klubih narodne skupščine dokazujejo dovolj našo trditve. Narodna skupščina čaka že nekaj dni, da se narodni poslanci sporazumejo, kdo bo minister tega ali onega resora. Zahteve so tako glasne, da odmevajo po vsej državi. Te zahteve so enostavne: Zapustiti ministrski stol, zadosti dolgo si že sedel, zdaj je treba, da sedim še jaz! In ako se to ne zgodi, potem je sveda kriza, ne vsled zadržanja opozicije, ampak vsled zadržanja poslancev večine. Da je ironija še večja, ne zahtevajo n. pr. radikalski ministralci samo demokratiških portfeljev, ampak tudi portfelje svojih strankarskih pristašev. To je vrhunec ministerjalne ambicije. Ministerjalizem je negativen element, ki prezira interese celote, ruši ozirnost in ustvarja številne odmore v delu za narod in državo. Ministerjalizem je satan naroda in države. Ljudstvo to vidi. Vsak posameznik je prepričan, da ni dal svoje volilne kroglice zato, da postane njegov kandidat minister, ampak da bo zastopnik in zagovornik ljudskih potreb in želja in da najpsobnejši prevzamejo mesta, kjer se odločuje o usodi naroda in kjer se vstvarjajo pogoji za njegov razvoj in napredek. Narod ljubi sposobne ministre, skupno delo ministrov in narodnih poslancev. Ako bo ministerjalizem še nadalje odločeval pri delu strank in narodnih poslancev, potem bo izgubil

narod zaupanje v svoje poslance, v ministre in parlament in bo vse to smatral le za borzo osebnih koristi in ambicij.

Zivahna debata o podporah uradniškim vdomam. Na večerajnji seji zakonodajnega odbora je prišel v razpravo tudi referat o takozvanih »milstostnih« podporah rodbinam umrlih javnih nameščenecv, katerim po zakonu ne gre pokojnina. Poslanec dr. Zerkov je kot poročevalec predlagal, da zakonodajni odbor prizna podpore tem rodbinam in sicer za dobo, dokler ne bo sprejeta službena pragmatika javnih nameščenecv, v kateri se bo to vprašanje definitivno rešilo. Proti podporam so bili radikalei. Naredba o podporah se razširi na vsa država. Debata je bila v tem oziru zelo burna.

Nagrade finančnih uradnikov za nabiranje davkov. Iz Beograda javljajo, da je vprašanje nagrade finančnim uradnikom za nabiranje davkov zopet prišlo na večerajnji seji zakonodajnega odbora v razpravo. Omeniti moramo, da velja ta zakon samo za nekatere kraje države. Na velja zakon za Slovenijo, Hrvaško in drugod. Poslanec Drolenig (SKS) je na seji protestiral proti uvedbi tega sistema v naših krajih in drugod, ker so davki redno plačujoči.

Sarajevski frankovei in »Jugoslovanska Matice«. Za repalski dan je podružnica Jugoslov. Matice v Sarajevu priredila akademijo. Frankovei pa niso prišli in njihov list je prinesel notico, da hrv. pevsko društvo »Trebeviće« ne bo pelo. Zato pa je tudi »Trebeviće« zbor na akademiji bil jako majhen. Sarajevski »Jugoslovanski List« pripominja: »Nismo znali, da more slovensko glasilo teh ljudi itd. tako daleč, da mu zrtvujejo celo svoje nesrečne brate pod tujcem. Ipak nam je drago konstatirati, da so bili prisotni vsi srbski intelektualci našega mesta.«

Kaj pravijo k temu nastopu hrv. tiskih ljudi Istrani?

Preiskovalna komisija za Albanijo. Iz Rima, 17. t. m. javljajo: Zveza narodov bo odposlala preiskovalno komisijo v Albanijo.

Italija priznala tiransko vlado. Iz Rima, 17. t. m. javljajo: Italijanska vlada je priznala albansko vlado.

Jugoslovansko - poljski odnos. O odnosih med Jugoslavijo in Poljsko je izjavil novi poljski poslanik v Beogradu Okoczek v dopisniku zagrebških »Novosti«, da obe državi nista imeli skoro nobenih stikov med seboj. Ko bodo urejene trgovske razmere, so bo doseglo boljše poznavanje. Izmenjava produktov, trgovina in izletni profesorjevi, novinarjevi in dijakovi z obale Save k poljski Visli bodo služili medsebojnemu spoznavanju.

Ceskoslovansko - jugoslovanska verska vzajemnost. Prvi ceskoslovanski pravoslavni škof Gorazd je imel v Obzračju prvo službo božjo, katere se je udeležilo veliko število vernikov in 200 delegatov iz Moravske in Šlezije.

F. M. Dostojevskij:

Iz „Dnevnik pisatelja“.

(Konec.)

Da, — se mi bo ugovarjalo, — že to je utopija, če kdo misli, da se bo Rusiji pustilo, da stopi na čelo Slovanov in pojde na Carigrad. Tako mnenje je mogoče izraziti, a samo mnenje. Ali je res tako? Razven tega, da je Rusija silna in silnejša, nego si sama misli, — ali se nista v zadnjem desetletju dvignili pred našimi očmi dve državi, od teh je ena takoj padla v prah, druga pa se je povzdignila do nenavadne sile? Kdo bi bil prej to mislil? Ako smo bili priča takih prevratov, kdo bi mogel nam naprej povedati, kaj se bo zgodilo z vzhodnim vprašanjem? Kje je vzrok, da bi Slovani obupali nad svojim zedinjenjem. Kdo pozna pota božja?

Ravnovesje bi se baje porušilo. V Evropi se more dogoditi, da bosta iz petih velesil ostali dve in tu — kje bo vaša kombinacija, gospodje modrijani? Dovolil bi si izreči aksiom: Nikoli ne bo v Evropi take politične situacije, da bi Carigrad pripadal nikomur. To je aksiom in meni se zdi, da ne more biti

drugače. Če mi dovolite pošaliti se, rečem vam: najbrže se zgodi to, da bodo v odločilnem trenutku pograbili Carigrad Angličani, kakor so pograbili Gibraltar; Malto t. dr. Posebno v tem slučaju, če bodo velesile vedno mislile na ravnovesje. Angličani, ki sedaj s tako očetovsko skrbjo pazijo na nedotakljivost Turčije in ji prorokujejo možnost velike bodočnosti, civilizacije in verujejo v njene zdrave korenine, — ravno oni bodo takrat, ko bodo videli, da je zadeva dozorela, požrli sultana in Carigrad. To je v njih značaju, to se striinja z njihovo predrznostjo, nasilnostjo in zvižajo. Ali pa bodo ostali v Carigradu, kakor so ostali v Gibraltarju — to je sveda drugo vprašanje. Vse to je sedaj šala, a ne bi škodovalo to šalo zapomniti si. Je zelo resnično podobna.

Pravi se: Če bi Rusija proglasila pred vso Evropo, da vzhodnega vprašanja ne bo izkoristila — bi bilo to vprašanje takoj rešeno. Blagor mu kdor veruje! Da, če bi Rusija razglasila in v resnici dokazala svojo nesebičnost, to bi še bolj vznemirilo Evropo. Kaj to pomeni — bi rekli — ali si Rusi ničesar ne vzamejo? Oni samo razdajajo in se vračajo brez plena! Ali hočejo tako Evropi dokazati svojo nesebičnost?

Toda Rusija, čim bolj nesebično si Slovane obdarovala, tembolj si jim do-

nasprotno privabila jih bo z nepremagljivo silo kakor središče, kakor prvotni temelj.

Pravi se, da je ruskih dobrovoljcev vedno več in žrtve vedno več, in ko bi se tako nadaljevalo, bi Černaev mogel postaviti celo rusko armado. Bog daj srečo ruskim dobrovoljcem! Toda sliši se, da ruski častniki v bitkah mnogo padajo. Vi najdražji! Odgovor je dal ves ruski narod in vse, kar se je godilo v tem letu. To gibanje je bilo brez primere v drugih narodih, ako se oziramo na nesebično in resnično hrepenenje: trpeti za dobro stvar. Tak narod ne vzbuja strahu pred neredom, to je narod trdnih nazorov in nepremagljivih načel, narod, pripravljen za žrtve, narod, ki išče resnice in ki ve, kje je resnica, narod miren toda silen, pošten in čistega srca, kakor eden iz velikih njegovih junakov, Ilja Muromec...

Na koncu pravim, Dasi smo Rusi v tem letu trpeli razven drugega vzornirjenja tudi mnogo gnotne škode, ker smo potrošili nad deset milijonov za našo vojsko (poslano na Balkan), potrpiamo vse to radi že zato, ker so pri letošnjem gibanju stopili na dan naši najboljši ljudje. To je uspeh, ki se ne

da z ničemer primerjati. O, ko bi se vsi evropski narodi složno izrazili, katere ljudi smatrajo za najboljše, ali bi naša Evropa in evropsko človeštvo tak pogled?

Ker ravno o tem govorim, naj pripominam, da sem čital v listih, da smo mi Rusi malo žrtvovali za slovansko vstajo na Balkanu. Drugod po Evropi so baje žrtvovali več. Avstrija je baje dala več milijonov goldinarjev za podporo begunskih družin, istotako Anglija, Francija in Italija so se baje izkazale v primeri z nami. Mislite si, kar hočete, jaz ne verujem na te žrtve Evrope za Slovane.

Vsak velik narod, ako hoče dolgo živeti, veruje in mora verjeti, da se v njem in edino v njem skriva rešitev sveta, da živi zato, da bi stopil na čelo narodov, da bi vse v sebi združil in jih peljal h končnemu cilju, ki jim je že v naprej določen. Trdim, da je bilo tako z vsemi velikimi narodi sveta, starimi in sedanjimi, da jih je samo ta vera dvigala in dajala vsakemu iz njih možnost, da so imeli ob svojem času ogromen vpliv na usodo človeštva.

Prevel dr. Iv. Lah.

Imenu moravsko - šlezijake škofije je imel pozdravni govor ravnatelj Polešovský, nakar je govoril škof Gorazd, ki je povdarjal versko vzajemnost med Čehoslovaki in Jugoslavin. Zvečer se je vršila v mestnem gledališču slavnostna predstava »Dallborja«.

Češkoslovaška in Jugoslavija sta preganili Habsburžane. »Vorwärts« piše v članku »Zmaga demokracije«, da je Češkoslovaška skupno s Jugoslavijo rešila Madžarsko pred Habsburžani. Češkoslovaška je dosegla velik diplomatski uspeh, ima pa tudi zaslug za okrepitev demokracije v vseh državah Srednje Evrope.

Češkoslovaško poslanstvo na Dunaju se je preselilo v Lobkowitzovo palačo na Lobkowitzovem trgu št. 2.

Romunsko - madžarski odnosi. Iz Bukareste poročajo, da so vesti du-

najskih in madžarskih listov o personalni uniji med Romunijo in Madžarsko na lepem izmišljene in da zasledujejo le tendenco razprtja med Romunijo ter veliko in malo ontento. »Universale« piše, da bi personalna unija uničila enotnost romunskega naroda. »Adeverule« pa pravi, da bi vsaka diskusija o tem vprašanju privedla predvsem v Transilvaniji v nemirne. Romunija je pripravljena sprejeti prijateljske odnose z demokratsko in razoroženo Madžarsko, nikdar pa ne madžarskega dualizma.

Morilec bolgarskega ministra Dimitrova prijatelj. Kakor javlja beogradska »Tribuna« iz Sofije, so oblaeni v selu Rakovo pri Kostendilu prijelo morilca bolgarskega vojnega ministra Dimitrova v osebi četaškega vojvode Ivana Borlova.

Ministrska kriza še ni rešena.

— Beograd, 18. nov. (Izvirno.) Stanje sedanje, na videz formalne kabinetne krize je do danes stabilno. Tekom zadnjih dni so se vršile le izmenjave misli med demokratskim in radikalnim klubom. Doslej sta se še obeh strank sešla dvakrat. Na prvem sestanku je Pašić objavil predsedniku demokratske stranke komunike radikalnega kluba in na drugem večeršnjem sestanku je g. Davidović g. Pašiću objavil soglasni in odločni sklep demokratske stranke glede zahtev radikalnega kluba. Do definitivne odločitve še ni prišlo. Projektirani pogajani med delegati obeh strank še ni bilo.

Po naročilu demokratskega poslanskega kluba je včeraj popoldne g. Ljuba Davidović obiskal ministrskega predsednika g. Pašića v ministrskem predsedstvu. Izročil je g. Pašiću soglasni in odločni sklep demokratskega kluba, da demokracija ne morejo ugoditi zahtevi radikalcev, da se jim odstopi ministristvo notranjih del. Tekom daljše konference je g. Davidović g. Pašiću pojasnil vse razloge, ki so bili merodajni za ta sklep. G. Davidović je naglašal, da je v tem resoru vladala objektivnost, da je bila izključena partizanska politika, ker smatrajo demokraci ta resort ne za strankarsko pozicijo marveč za pozicijo, od koder se morajo in so se mogli najbolj braniti državni interesi. V dokaz je g. Davidović navedel okolnosti, da je postal ravno demokrat bivši notranji minister pok. Milorad Drašković žrtve borbe za državni obstoj proti prevratnim elementom. Na tem visokem mestu se je demokratom posrečilo s »Obznano« in zakonom za zaščito države zajeziti delovanje prevratnih elementov skupno s sodelovanjem radikalne stranke.

G. Davidović je dalje naglašal, da niso demokracije v tem ministristvu glede nastavljanja in premeščanja uradništva nikdar vodili strankarske politike. Tu niso pozna-

li partizanstvo. Uradništvo so dosledno nastavliali po ključu 9:7 in to v korist radikalcev.

G. Davidović je dalje omenil g. Pašiću, da zahteva radikalcev ne znači nič drugega kakor željo, da se pokopile sedanja vladna koalicijska, ki je bila dosedaj soglasna v politiki za obstoj države. Dalje je šef demokratske stranke zaprosil g. Pašića da naj sporoči takoj gorenji definiciji sklep demokratskega kluba in razloge svojemu klubu, z željo, da o tem klub čim prej razpravlja in zavzame svoje stališče.

Kakor je doznal Vaš dopisnik, je bilo med Pašićem in g. Davidovićem glede odstranitve kabinetne krize popolno soglasje, tudi o radikalni imperativni zahtevi po odstopitvi notranjega ministristva. Ministrski predsednik g. Nikola Pašić je poudarjal, da osebno nima ničesar proti ministru g. Pribičeviću, katerega politične in državniške zmožnosti zna ceniti, posebno glede vodstva ministristva notranjih del.

Ministrski predsednik g. Nikola Pašić pa je tudi omenil g. Davidoviću, da ima v svojem klubu nezadovoljnost. G. Pašić pa hoče pokatere porabiti na današnji seji radikalnega kluba vso svojo avtoriteto, da se reši kabinetna kriza na zadovoljiv način.

— Beograd, 18. novembra (Izv.) Glavni odbor demokratske stranke je imel sredi sejo, na kateri je predsednik g. Ljuba Davidović poročal o uspehih konference z g. Pašićem. Glavni odbor vztraja na stališču, da ne odstopi notranjega ministristva radikalcem. Demokratski klub je dalje naglašal, da se kriza v najkrajšem času mora rešiti, da se potem čimprej sestane narodna skupščina.

— Beograd, 18. nov. (Izv.) Detajlna pogajanja med delegati radikalne in demokratske stranke se še niso vršila. Za danes pričakuje glavno odločitev v kabinetni krizi. V slučaju, da radikali ne popuste, se položaj znatno poostri in je potem vprašanje, kdaj se kriza definitivno reši.

Politični ekspeze dr. Beneša.

Zgradnja srednjeevropskega sistema.

— d Praga, 16. nov. V poslaniški zbornici je ministrski predsednik dr. Beneš poročal o razvoju zadnjih dogodkov, ki so globoko pretresli politično življenje na Češkoslovaškem.

Min. predsednik je ugotovil, da je bil cilj dosežen. Niti Češkoslovaška, niti mala antanta niš madžarski vladi direktno izročili ultimata. V bodoče je pričakovati, da se vprašanje madžarskega prestolonasledstva reši v soglasju z vsemi udeleženci.

Min. predsednik je omenil, da je že v Brucku ob Litvi in Maribor Lahnih, kakor tudi med pogajanj o burškem vprašanju nagovarjal madžarske ministre, naj rešijo habsburško vprašanje na miren način. Rešitev vsega kompleksa habsburškega vprašanja bo omogočila normalen razvoj političnih razmer v Madžarski, ki bo morda razumela, kako strašne udarce je zadala ta politika madžarskemu ljudstvu.

Nam bo, je dejal, naše nadaljnje miroljubje in stremljenje omogočilo zgradnjo srednjeevropskega sistema, ki bo pomenilo skupno delo in medsebojno miroljubno življenje z vsemi sosedi. Pri tem ne izključujem Madžarske. Vsi člani male antante so že stopili v stike z Avstrijo.

Slični cilj zasleduje tudi češkoslovaška-poljska pogodba, katere najvažnejši del tvori sporazum, da se bodo v bodočnosti predlagala vsa sporna vprašanja med nami razsodišči, ki bo ali poslovalo pri Zvezi narodov ali se bo posebej za to sestavilo. Pogodba ni naperjena niti zoper Nemčijo, niti zoper Rusijo, niti zoper Madžarsko. Naše razmerje do Nemčije je bilo od začetka odkrito ter je Nemčija nedvomno naš največji sosed. Gospodar-

ske smo neposredno navezani na njeno sodelovanje. Današnji položaj Nemčije, zlasti gospodarski, ki je silovito težaven in ki se dolgo let ne bo zboljšal, dokazuje, da Nemčija ne more živeti brez urnega zedinjenja predvsem z zapadno Evropo, zlasti s svojim glavnim sosedom — Francijo. Češkoslovaška vlada ne zamuja nobene priložnosti, da ne bi tega poudarjala, in delala na to.

Govoreč o posledicah mobilizacije na notranjo politiko, je ugotovil min. predsednik, da je prebivalstvo vseh narodnosti in vseh narodov izvršilo svojo dolžnost v polni meri. Tudi na Slovaškem se je mobilizacija izvršila točno. Sklenjeno je bilo, da se tamkaj preklicke prekri sod.

ITALIJA ZA HUGHESOVE PREDLOGE.

— d Rim, 16. nov. (Preko Dunaja). Listi pozdravljajo pritrdivitev italijanske delegacije na washingtonski konferenci k Hughesovim predlogom, pri čemer govore o italijanski inicijativi za razorožitev na kopnem. Priznavajo odprto izgovorilo, omenjajo pa nekatere pridržke, naglašajoč instiktivno potrebo obrambe.

ZASEDBA ZAPADNE OGRSKE KONČANA.

— d Dunaj, 17. nov. Uradno poročajo: Vojaška zasedba dela Zapadne Madžarske vzhodno Nežiderskega jezera je končana. Naše čete so vkrakale v Ilmitz, Pambagen in Andau, ki ležijo blizu južno meje tega ozemlja.

Iz naše kraljevine.

— Kongres jugoslovanskih slikarjev. Iz Beograda javljajo, da je med posamnimi društvi jugoslovanskih slikarjev prišlo do sporazuma za ustanovitev jugoslovanskega združenja slikarjev. Kongres jugoslovanskih slikarjev, ki bo 11. decembra v Zagrebu, bo razpravljal o pravih združenjih.

— Zakon o odgovornosti ministrov. Beograd, 18. nov. (Izv.) Na prvi bodoči seji narodne skupščine pride v razpravo zakon o odgovornosti ministrov.

— Draginjske doklade ženskim učenicam. Odposlanstvo učiteljice in ženskega gibanja je obiskalo v narodni skupščini člana zakonodajnega odbora ter jim predložilo spomenico, da se zakonodajni odbor zavzame za draginjske doklade učiteljicam in drugim državnim uradnicam.

— Prepovedan italijanski list. Beograd, 18. novembra (Izv.) Notranje ministristvo je prepovedalo uvoz v Zadru izhajajočega italijanskega lista »Corriere di Zara« v našo kraljevino. List je sramotno pisal o naši državi.

— Uredba o kinematografiji. Notranje ministristvo je izdelalo načrt uredbe o kinematografiji za vso državo. Uredba uvaža enotno cenzuro za filme.

— Organizacija obmejne policije. Notranje ministristvo je izdelalo načrt o organizaciji obmejne državne policije, ki ima nalogo kontrolirati prihod tujih destruktivnih elementov v našo državo.

— Prijet italijanski tihotapec. Naša finančna straža pri Sušaku je prijela nekega Italijana, ki je hotel vtihotapiti na Reko 1100 ameriških dolarjev v zlatu.

Neodrešena domovina.

— Italijanske šole v Istri. Tržaška »Era« poroča o otvoritvi cele vrste italijanskih šol v Istri, zlasti na Labinjskemu. Pravi, da je prebivalstvo bodisi čisto jugoslovansko ali mešano po deželi pripravljeno pošiljati svoje otroke v italijanske šole, samo to stvar treba praktično v roke vzeti in se izogniti vsakemu politiziranju. Tako štejeta šoli v Krpanu in Strmcu po 90 učencev, istotako je bil uspeh naravnost nepričakovan po drugih krajih. V Sv. nedelji se v jugoslov. šolski oddelki ni vpisal noben otrok, laški oddelki pa jih šteje 200. V Sv. Lovrenču podučuje v stari jugoslovanski šoli italijanski učitelj s pomočjo jugoslovanske učiteljice nad 100 otrok. Slično po mnogih istrskih selih kar silijo stariši svoje otroke v italijanske šole. Tako namreč piše tržaška »Era«, ki pa najbrže ne poroča čiste resnice o šolskih stvareh med istrskim narodom. Resnica je ta, da naši Istrani hočejo svoje hrvatske in slovenske šole, italijanska šolska oblast pa jim jih odteguje v z nasiljem tuintam nažene kakega jugoslovanskega otroka v italijansko šolo. Uspehi pa niti od daleč niso taki, kakor poroča »Era« in kakor slično pišejo tudi drugi italijanski listi.

— Pogreb nesrečnega Babiča v Marezigah, o katerem smo poročali, da ga je ustrelil italijanski orožnik, je privabil na vaško pokopališče nad 1200 ljudi od blizu in daleč, ki so hoteli izkazati zadnjo čast nekdanji žrtvi podivjanih razmer, v katerih trpi naš nesrečni istrski narod. Komisija je ugotovila, da je Babiča zadelo 11 krogelj. Obraz je imel razbit.

— V Kobaridu so sklenili v proslavo 15 letnice Simon Gregorčičeve smrti, da prirede na dan 27. t. m. t. j. na 15 letnico pogreba društveni izlet na pesnikov grob, kjer pričakujejo častilce velikega pokojnika iz vse doline. Zvečer pa bo v Kobaridu pri »Zganu« Gregorčičev večer s primernim vspeedom in z nabiranjem prispevkov za Gregorčičev sklad. Te dni je poteklo 50 let odkar je ustanovil pesnik Gregorčič kot takratni kaplan v Kobaridu slovensko čitalnico, eno med prvimi, s pevskim zborom, v katerem je tudi on sam sodeloval.

— Vojaški nabori v Julijski pokrajini. Iz Rima poročajo, da je ministrski svet sklenil, da se bodo vršili v Julijski pokrajini nabori za vojno mornarico prihodnjega januarja. Pod orožje bosta pozvana letnika 1901 in 1902. Po ostali državi se bodo vršili istočasno redni nabori za leto 1922.

— Tržaška posojilnica in hranilnica v Trstu pozivlja vse imetnike od nje izdanih hranilnic in deležnih knjižic, katere še niso bile po pošilgu Narodnega doma (Balkana) v pregled predložene, da jih predložijo ali pa priporočeno vpošljejo v svrhu pregleda (priložilo naj se znamke za povrnitev knjižic). Kmetijski posojilnici v Ljubljani. Deležev in hranilnih vlog onih knjižic, katere ne bodo do konca novembra t. l. predložene, ne bo mogla Tržaška posojilnica in hranilnica vpoštevati pri obrestovanju in bo morala odkloniti odgovornost za vse eventualne posledice.

Kultura.

Pogreb pesnika Hviezdoslava.

Pogreb slovaškega pesnika prvaka Hviezdoslava je bil preteklo nedeljo v Dol. Kubinu nad vse veličasten. Dospel so zastopniki vsega češkoslovaškega naroda od Šumave do Tater: šest minisrov s predsedstvom narodne skupščine, zastopniki praške in bratislavske univerze, Češke akademije, Slovaške Matice, Sokoli, razna društva, poslanci, župani, uradniki, učitelji ter ogromno ljudstvo. Pogrebne obrede sta opravila protestantska škofa dr. Janoška in Zoch, pred cerkvijo pa so govorili minister prosvete in šolstva dr. V. Šrobár, predsednik skupščine Fr. Tomašek, slovaški minister dr. M. Mišura, katoliški škof dr. Marjan Blaha, za slovaške pisatelje Martin Razus, za češke pisatelje dr. Jan Herben, za Narodni svet češkoslovaški redaktor Jan Hejret, za Akademijo pisatelji F. S. Prochazka, za Slovaško Matico tajnik Stef. Krčmery in za češ. slovaško vojsko polkovnik Jindelař. Špalir sprevedu je tvorila vojska, ki je mrtvecu izkazala čast z orožjem. Vence Masarykove obitelji je ležal na krsti, slovaška dekleta v narodni noši so nosila trakove neštevila vencev. Pevska društva so prepevala žalostinke. Na evangelijskem pokopališču sta ob grobu govorila še univ. profesor dr. Škulteta in pokojnikov prijatelj dr. Pivko. Končno je zapel narod slovaško himno »Nad Tatrou sa blýska« in »Kie domov můj!« Tako se je zaključil pogreb Hviezdoslavom. Odšel je veliki pesnik, odkoder ni vrnil, toda veliko svetlo njegovega gigantskega duha je ostalo med č. s. narodom, da mu sveti v daljino bodočnost.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Petek, 18. novembra: Komedijska zmehnjav. D.
Sobota, 19. novembra: Kozarec vode. E.
Nedelja, 20. novembra: Popoldne ob 3. Komedijska zmehnjav. Izven.
Nedelja, 20. novembra: Zvečer ob 8. Revizor. Izven.
Ponedeljek, 21. novembra: Komedijska zmehnjav. A.
Torek, 22. novembra: Zaprtlo.
Sreda, 23. novembra: Borba. D.

Opera:

Petek, 18. novembra: Zaprtlo.
Sobota, 19. novembra: Dalibor. B.
Nedelja, 20. novembra: Evangeljnik. Izven.
Ponedeljek, 21. novembra: Zaprtlo.
Torek, 22. novembra: Koncert prvega solista moskovske opere P. Holodkova in primadone zagrebške opere Vesel-Polla. Izven.
Sreda, 23. novembra: Labudje jezero. A.

— Koncert ruskega baritonista P. Holodkova bo v torek, 22. t. m. ob 8. v opernem gledališču. Znameniti baritonist Pavel Holodkov je pel po največ v Moskvi v operi Jimina. Močni barznanstvi glas in fina igra sta mu priborila med ruskimi pevci blagovno ime. Kmalu so ga začeli zvati na druga gledališča. V Odesi, Harkovu, Kijevu gotovo še do danes niso pozabili njegovega imena. Radi neurejenih razmer v Rusiji je moral bežati. Sedaj je angažiran v Beogradu, kjer poje v operah »Rigoletto«, »Pagliacci«, »Traviata« in druge opere. Ljubljansko občinstvo bo gotovo z radostjo sprejelo znamenitega gosta. V istem koncertu nastopi tudi zagrebška primadona Vesel-Polla. Vstopnice za koncert se dobivajo od danes naprej pri gledališki blagajni.

— Vesna. Te dni je izšla dvojna številka, ki ji je Iv. Vavpotič narisal elegantno ovojno sliko v več barvah. Takoj na prvih straneh zagledamo energično lice Ivana Hribarja (po sliki Vlahu Bukovec) in še več podob, ki krase dr. Lahov distinguirani članek o tem našem možu. O pokretu našega narodnega ženstva govori članek, ki ima portrete treh uglednih jugoslovanskih boriteljic. Danib prinaša pregled o namerah tekoče gledališke sezone; ta referat krasita izvrstni sliko pevke Ter. Thalerjeve in igralko Pregarčeve. Izmed pripovedovalcev je omeniti Pastuškina in Golarja. Zlasti prva Golarjeva »Domovina« je krasna. Utva piše farsa na filistre, drug psevdonim avtor pa na one, ki smatrajo pomanjkanje manir za poseben znak ponesnega pravega Slovenca. Milčinski prinaša izvrstno humoristično povestico iz otroškega »mentaliteta«, marljivo dr. Dabeljak pa zopet zelo zanimivo raznoterost iz današnjega Pariza. Koncem zvezka je mnogo podob z velikega sejma in vesela storija M. Z-a o prefrigani mladi obiskovalki te priredbe. Regina Gobec piše aforistično o ženi, obitelji in narodu. Brata Gasparija podajata nam v sliko in besedi zanimive koroške motive. Pesništvo je bogato in prav dobro zastopano po imenih Albrecht, Golar, Iv. Ribič, Uta in Patonja - Petruška. Par mičnih pesmic je tudi za deca. Da sta moda (to pot tudi moška) in ročna dela zelo bogato zastopana, je po sebi umevno. K ženskam prav ličnim modnim slikam pa nam javljajo naše dame, da so praktično za narobe nerabne, ker so preveč le obrišane in premalo v detajlu izvršene. Po teh slikah, ne zna delati nobena ženska. Zares uporabne so moške modne slike. V obse pa »Vesna« stalno napreduje ter je sares eleganten salonski list, ki ga najtopleje priporočamo. Take vrste lista še nismo imeli in želeli je le, da se »Vesna« kot nekaj družabni list še dosti bolj razširi, nego se je še itak.

— Novo gledališče v Pragi. V praškem predmestju Nusle so otvorili novo gledališče, ki se zove Tylovo in ga večinoma posejajo delavci.

— Nova Mascagnijeva opera. V Milanu so vprizorili ta dni prvič novo Mascagnijevo opero »Mali Marat«, ki jo je dirigiral pred razprodano hišo sam skladatelj. Vprizoritev opere je dosegla velik uspeh.

Gospodarske vesti.

KONFERENCA O MONOPOLIZACIJI PROMETA Z VALUTAMI.

— Beograd, 18. novembra. (Izv.) Pod predsedstvom finančnega ministra dr. Kumanudija je bila včeraj konferenca finančnega sveta. Konferenca so se udeležili zastopniki bank in gospodarskih organizacij iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Inšpektor finančnega ministristva Slavko Petrović je poročal o načrtu prisilne kontrole v prometu z devizami in valutami. Povdarjal je potrebo, da se v svrhu izboljšanja naše valute uvede monopolizacija prometa pri Narodni banki. oz. da se ustanovi obenem sindikat denarnih zavodov, ki bi pod kontrolo odbora finančnega ministristva vodil ves promet z valutami in devizami. Bančni ravnatelj Vlado Marković je nastopil proti uredbi o monopolizaciji in zagovarjal svobodno trgovino z valutami in devizami. Finančni minister dr. Kumanudi je odločno izjavil, da je finančno ministristvo načeloma proti svobodni trgovini, ker je ravno svobodna trgovina povzročila nizki kurz naše valute. Večina zastopnikov iz Zagreba in Ljubljane je bila le za delno omejitve prometa. Dalje so se vršili razgovori med zastopniki bančnih zavodov in Narodno banko glede sindikata, ki naj bi vodil promet z valutami in devizami in skušal dvigniti našo valuto. Konferenca se nadaljujejo danes in jutri.

— Nacionalizirana tovarna v Polzeu. Iz Polzeu nam poročajo, da je prevzela večino delne odtočne Wildijeve tovarne za ekstrakte Jadranske banka.

— V Ptuj se je ustanovila podružnica Ljubljanske kreditne banke. Vodja podružnice je g. Anton Matavžič, firma pa zastopata gg. Anton Jurca v Ptuj in Jakob Zadavec v Središču.

— Tvornica orožja v Radovljici. V trgovinski register je vpisana firma »Slovenska tvornica orožja«, preje P. Wernig, Borovljec. Temeljna glavnica 30.000 K je bila vplačana v gotovini. Poslovodja sta gg. Leopold Fürsager in Pavel Cemer.

— g. Najemniški vinar za ptujsko mesto. Pokrajinska uprava je dovolila, kakor že objavljeno, pobiranje najemniškega vinarja od letne najemnine od 800 K 8%, do 1600 K 12% in nad to svoto 15%, počeni s 1. januarjem 1921. Vrhutega je dovolila pobiranje 1% od najemnine kot kanalske pristojbine. Najemniški vinar in kanalsko pristojbino plačujejo brezizjemno vsi najemniki (podnajemniki) in hišni lastniki za prostore, ki jih uporabljajo. Ker je došel odlok pokr. uprave š. le 2. oktobra t. l. se dostavita hišnim lastnikom meseca novembra dva računa: prvi je redni mesečni račun, drugi za difference od preteklih 10 mesecev. Da ne bo treba povpraševati na magistratu, naj služi to polasnilo: I. Redni mesečni račun za november: Prva stran obsega celotno svoto najemniškega vinarja, ki jo odda hišni lastnik zase in vse stranke mestni občini; celotno svoto kanalske pristojbine in skupno svoto obeh. Redni mesečni račun se pošilja hišnemu lastniku, ki pobira najemniški vinar od vseh strank. Na drugi strani so navedene vse v posloplu stanujoče stranke, koliko vsaka plača na vinarja in koliko kan. pristojbine. Ker se bo zanepel ta svota enakomerno vsak mesec pobirala, zato se izstavi ta detajlirani račun samo tokrat. Hišni lastnik si ga naj toraj shranijo, najemniki pa za beležbo na nje odpadajoče svote. II. Račun za difference: Na prvi strani je v prvi vrsti označena celotna svota naj. vinarja, ki bi jo moral hišni lastnik po novem predpisu oddati od vseh preteklih 10 mesecev t. l. mestni občini zase in vse stranke. Druga vrsta pove, koliko je v preteklih mesecih hišni lastnik že oddal mestni občini naj. vinarja. Na strani je označena razlika obeh svot, ki se toraj še mora oddati. V tretji vrsti je povedano, koliko znaša celotna svota kanalske pristojbine za vso preteklo dobo, v četrti, koliko je je oddane mestni občini; na strani, kakšna je razlika, ki se še mora oddati. V peti vrsti je skupna svota obeh razlik, toraj celotna difference. Ker je pobirala mestna občina do zdaj naj. vinar še vedno po predpisu za davčno dobo 1917—1919 in sicer po 6%, je razlika za 10 mesecev v nekaterih slučajih precejšna. Na drugi računski strani so navedene vse stranke, koliko odpade na vsako za vso preteklo dobo naj. vinarja in koliko kan. pristojbine. Koliko od te svote je najemnik že oddal hišnemu lastniku, tega mestna uprava ne more vedeti, vesta to je hišni lastnik in najemnik, ki morata med seboj dognati, koliko je hišni lastnik sprejel in koliko še mu mora dati najemnik. — Najemnikom (podnajemnikom) se je doklada predpisala na podlagi napovedane najemnine za dobo od 1. januarja do 31. oktobra t. l. po hišnih lastnikih na magistratu od 17. do 20. oktobra t. l. hišnim lastnikom pa na podlagi predpisa davčnega oblastva za preteklo leto. — Vsi tedaj pojasnila bo povpraševanje nepotrebno; ako pa se vseeno kdo po sprejetih računih želi pojasnila, naj se oglasi dne 9. ali 10. decembra med uradnimi urami v mestni upravi pri referentu g. Ferlešu.

— g. Prepovedan izvoz rib iz Nemčije. Nemška vlada je prepovedala s 15. t. m. vsak izvoz rib.

Dneone vesti.

V Ljubljani, 18. novembra 1921.

Opozorilo. Cenjene naročnike našega lista, ki se niso obnovili naročnine, vljudo prosimo, da naj blagovolijo to storiti pravočasno, ker se sicer zamudnikom ustavi pošiljanje lista dne 23. novembra t. l.

— **Ultimat . . . Telefonska proga** Ljubljana - Zagreb - Beograd . . . Čuje se neprestano šumenje, vrvenje in zvonjenje . . . »Halo, halo!« semintia. V Zagrebu na centrali vlada hud cerber. Ljubljana čaka že od ranega jutra na zvezo z Beogradom. Minister pošte, telefona in brzojava hrani tam neke v registraturi velikanski akt o načrtih direktne telefonske proge Beograd-Ljubljana. Akte najbrže jedo molji, a mi se moramo zadovoljevati in pokoriti — Zagrebu. Ljubljana čaka, zvoni, prosti. Naenkrat se iz Zagreba začuje globok bas odvažne moške osebe, že po glasu, še bolj pa po izgovorjavi in akcentu je bilo takoj spoznati Žida. Sprva v dočnem hrvatskem jeziku: »Gospoico! Molim liepo Beč! Molim liepo Brzo!« Ljubljana: »Ni mogče! Preje nai dobi zvezo Beograd z Ljubljano, vse jutro že čakamo na to zvezo.« — Zagrebčan: »Fräulein! Bitte schön! Fräulein, geben Sie mir Wien! Ich brauche dringend!« — Ljubljana: »Ne gref! Tu se ne švabčari!« — Zagrebčan: »Was? Ich zahle dem Staate 700 K!« Židu je priskočil naenkrat na pomoč oster ženski glas: »Dajte Beč! Inače neče sva Ljubljana danas dobiti Beograda! Ovo je ultimatum!« . . . In Žid je takoj dobil zvezo z Dunajem, ker je ljubljanska centrala morala skleniti kompromis, ako je sploh hotela dobiti zvezo z Beogradom. Šele ko je bil razgovor Beč-Zagreb končan, je zagrebška centrala milostno dovolila Ljubljani zvezo z Beogradom. Pa kako ne! Beč ima prednost pred Beogradom in židovski špekulant pred »Slovenskim Narodom!«

— **Imenovanja v sodni službi.** Minister pravde je imenoval: višjega pisarniškega oficijala Josipa Rusa v Konjicah za višjega pisarniškega predstojnika in Novem mestu, pisarniškega asistenta Rajka Stojca za pisarniškega predstojnika v Ljubljani in kancelista Antona Zorka za pisarniškega predstojnika v Celju.

— **Občinsko sodišče v Ljubljani** je v svoji seji dne 16. novembra 1921 določilo še naslednje maksimalne cene: Meso: Drobnica, 1 kg kostrunovega mesa 20 K, jagnetine 24 K, kozličevine 24 K. Mleko: 1 liter mleka 8 K. Kruh: Beli kruh, štruca 90 dkg, 16 K, 45 dkg, 8 K. Črni kruh, hlebček 1 kg 10 K, 50 dkg 5 K. Ržen kruh, hlebček 90 dkg 12 K, 45 dkg 6 K. Zemlje, navadne, kos 5 dkg 1 K. Zemlje, navadne, kos 1 kg 20 K. Zemlje mlečne in maslene malo maksimalni cen ter se prodajalo kot luksuzno pecivo. Te cene stopijo v veljavo dne 19. novembra 1921.

— **Novi Čas** zaplenjen. Včerajšnja številka klerikalnega lista »Novi Čas« je bila zaplenjena.

— **V imenik odvetnikov** je vpisan dr. Karel Štokar s sedežem v Mariboru.

— **Zlostna kapitola.** V »Uradnem Listu« z dne 17. t. m. citamo med drugim: »Na izrednem občnem zboru Prve jugoslovanske tovarne igralnih karte so se imenovali poleg dosedanjih poslovodij še Oskar Löwit, tvorničar na Dunaju, in Hugo Weibberger, ravnatelj »Wiener Bankvereina«, podružnica v Zagrebu; v upravni svet »Slovenske banke« so vstopili vsled kooptiranja: Hugon Schwarz, upravni svetnik Anglo - avstrijske banke na Dunaju, Pavel Engel, ravnatelj Anglo - avstrijske banke na Dunaju, in Leon Krönfeld, generalni ravnatelj banke za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu.

— **Zakaj prav za Ljubljano izjema?** Začetkom t. m. smo priobčili upravičeno pritožbo južnoštajerskih interesentov proti prepovedi vožnje medpotnikov z brzovlaki Maribor - Ljubljana. Vporaba brzovlaka na našem delu proge in za naše ljudi se je uknila največ na ljubo komoditeti carinskih kontrolnih organov. Ponudili smo praktičen in lahko izvedljiv nasvet, da ne bi trpela komoditeta, pa tudi da ne bi trpeli interesi vseobčnega prometa v tistih slojih, katerim je dragocen čas zlato. Treba na obmejnih postajah Maribor - Logatec, ozir. Ljubljana samo pripeti še dva voza, ki bi bili določeni izrecno le za uporabo medpotnikov in če že mora biti, naj bi se od teh potnikov zahtevali tudi potni listi. Upali smo, da bodo vsi tisti, ki odločujejo o prometu, uvideli to nujno potrebo in da ne bodo brezpotrebno še bolj razburjali pri nas že itak dovolj razburjene duhove ter v nasprotnem slučaju utrjevali sum, da je brzovlak namenjen samo za tuje verzičnike in tujezemsko gospodo. Do danes se tozadevno še ni nič zganilo. Pač pa izvemo, da se dovoljuje medpotnikom vožnja z brzovlakom, ki odhaja po 13. iz Maribora v Zagreb. Prav tako kakor smo nasvetovali za vožnjo in Ljubljano in nazaj, se praktična tudi na progi Maribor - Zagreb. Radi bi vedeli, zakaj mora biti prav naša Ljubljana izjema?

— **Novo poslopje na Miklošičevi cesti.** Na Miklošičevi cesti poleg Bahovčeve hiše nasproti justični palači zgrajeno Zavarovalnica zoper neugode in Okeana bolnišnica blagajna za Slovenijo skupno uradno poslopje. Z gradbo pričetno prihodnjo spomlad.

— **V Solčavi v Savinskih planinah** je po dolgem bolehanju umrl g. Haprik Herle, znan gostilničar in posestnik, brat g. dr. Vladimirja Herleta, profesorja v Kranju. Pokojnik je bil zaveden narodnjak, marljiv in pošten mož. Blag mu spomin!

— **Izza Verstovškove ere.** Pišejo nam: Poverjeničstvo za uk in bogocest-

je, ko je bilo še v klerikalnih rokah, je odobrilo z razpisom z dne 10. oktobra leta 1919, št. 4860 Matek - Peterlinovo »Aritmetiko za nižjo stopnjo srednjih šol« (izdala in založila Bambergova tiskarna) s prejšnjim avstrijskim besedilom. Tako čitamo na 4. strani 3. nalogo: Cesar Frane Jožef I. je bil rojen 13. avgusta leta 1830, in je nastopil vladno 2. decembra leta 1848. . . . Malo dalje so navedeni »Avstro-ogrski novci . . . V vsi knjigi ni duha ne sluha o naši državi. Kateri referent, oziroma recenzent pod klerikalnim poverjenikom Verstovškom je zakrivil to stvar? — In ta knjiga je še sedaj v rabi!

— **Prošnja.** Na tukajšnjem zavodu za slepce se je pričelo s tekočim šolskim letom poučevati citre. Oglasilo se je za pouk 10 gojencev, ki jih poučuje priznani strokovnjak g. Ivan Kiferle. Kar nima zavod na razpolago dovolj citre, se obračamo tem potom do uamilih sre in prošimo, ko bi nam mogli kdo nakloniti kakke citre brezplačno ali proti mali odškodnini. Citre naj bi se blagovolile oddati v zavodu, Stara pot št. 3. Pripravljeni pa smo po obvestilu tudi sami poslati pouke. V slučaju, da bi prejeli več citre, bi jih izročili v popolno last pridnim ubožnim gojencem. — Kuratorji za oskrbo slepcev v Ljubljani.

— **Zakon o zaščiti stanovanjskih najemnikov.** Pri nas se mnogo govori o tem, da bo v doglednem času zakon o zaščiti stanovanjskih najemnikov odpravljen. V Julijski Benečiji, kjer je v veljavi isti zakon, ne misli nihče na njega odpravo. Nasprotno, italijanska vlada je veljavnost zakona o zaščiti stanovanjskih najemnikov podaljšala do 1. julija 1923. leta.

— **Uredbo o ureditvi zavarovanja delavcev zoper bolezni in neugode** prinaša na 13 straneh »Uradni list« št. 139. Posamezen izvod te številke stane 1 dinar.

— **Najnovejši najtežji zvon** je bil izbrona vilit v bronarni Bihi v Mariboru v noči 17. t. m. Zvon tehtal 2800 kg v B glasu, namenjen za Konjice. Istotam se pripravila še drugi zvon v F glasu v teži 800 kg. Zvonarna je že staro podjetje, ustanovljeno po tvrdki Denzel. V zadnjem času je bil obrat ustavljen. Po volni je obrat, ki je prešel v last mestne občine, prevzel Dunajčan Bihi. Prvi mojster je rodom Tirolec Greussing.

— **Skrivnosten samomor.** V Cafovi ulici ob vходу iz Aleksandrove ceste se je v sredo popoldne nudil razburljiv prizor. Iz 2. nadstropja, ki je do zadnjega časa nosil ime »Stadt Wien«, je skočil na cesto mlad vojak, ki je na tla ku obležal. Padel je po strani in obležal par sekund nezavesten, tako da se je splošno mislilo, da je že mrtev. Ko pa se je okoli njega zbrala množica radovednežev, se je zopet zavedel, mehnično se je prijel za eno roko za križ, ki je bil vsled padca iz 15 metrov višine gotovo zlomljen. Policijska stražnica nasproti hotela je takoj telefonirala po rešilno postajo, ki je bila kmalu na licu mesta ter težko poškodovanega nesrečnika odpeljala v vojaško bolnico. Pridno se je ugrabilo o vzroku tega samomora; nekateri so hoteli vedeti, da je ukradel v hotelu sobarici več posteljnine itd. To se je izkazalo kot neresnično. Vaš dopisnik je od hotelskega osobja zvedel sledeče zanimivosti. V terek zvečer je prišel v gostilno mlad lepo oblečen vojak, govoreč srbo-hrvatsko. Naprosil je pri mizi nahajajočega se slovenskega gosta, naj ga on spremi do sobarice, ker on ne more z njo govoriti ter naj prosti on zanj za sobo. Rekel je, da je vojaški poseben kurir, da potuje že 6 dni, da gre zopet naprej v Bohinjsko Bistrico in v Mariboru se ustavi le preko noči, ker ima važne dokumente za vojaško komando. Sobarica mu je nakazala posteljo v sobi za več prenočišč. V prijavno listino se je vpisal kot Radetec Jovan iz Ropereva; imel je lepo, hitro, izpisano pisavo, star okoli 20 let, oblečen lepo kot prostak, seboj je imel samo nahrbtnik. Zvečer je v gostilni popival in zaspal. Natakariča ga je morala zbuditi ter mu je velela naj gre v svojo sobo spat, kar je tudi storil. Druzo jutro je zahteval od sobarice pisalno orožje; ker ga ni imela, je šel dol v gostilno. Tu se je posebno zanimal za pot v Ljubljano. Jesenice in Boh. Bistrico, kamor je rekel, da mora odpotovati. S tem je vzbudil pozornost tudi gostov. Tudi sobarici se je zdel tako čuden, da je obvestila policojo. Ker policija ni umela njegovih dokumentov, je avizirala mestno komando. Med tem je skrivnostni kurir pridno pisal deloma v gostilni, deloma v sobi, za podlago je imel jutranji list št. 14, katerega je prinesel seboj. Pri sebi je imel tudi aparat tipograf za sestavo štampiljk. Opoldne se je zabaval z neznanim kmetskimi človekom, ki je šel tudi z njim v sobo. Ves čas na se je posebno zanimal za Boh. Bistrico. Po kosilu je prišla ponj vojaška patrulja, s katero je šel čisto mirno. Pri zašlasi nju na mestni komandi je baje trdil, da ima seboj važne dokumente za komando, da pa jih ima še v svoji hotelski sobi. Poslali so z njim narednika Josipa Herzoga, ki je dospel v hotel, v prvem nadstropju klical sobarico. V tem mu je »mladi kurir« zginil v drugo nadstropje ter se vrzel skozi okno na tlak Cafove ulice. Našli so pri njem poleg že omenjene tipografije, cigaretno dozo s finimi cigaretnami in 5 dinarjev ter belečnico z vpisi raznih imen ter pota Ljubljana - Jesenice - Boh. Bistrica, zaznam municije in odlomke raznih pism. Latinka slabše pisana, cirilica pa lepo dovršena. Skrivnostni

kurir je umrl v sredo ponoči, ne da bi se zvedelo natančnejšega o njegovi skrivnostni misli.

— **En samomor v Mariboru.** V četrtki zjutraj je v gostilni pri »Zlatem konjčku« v Vetrinski ulici v zaklenjeni sobi za tulce počil strel. Ko so s silo odprli vrata, so našli v krvi ležečega 22 let starega klučavničarskega pomočnika Antona Kalinska. Ustrelil se je z revolverjem v desno senco, krogla je obitela v glavi. Rešilna postaja ga je odpeljala v javno bolnico. Nesrečnež je bil že d'le časa brez posla in brez stanovanja ter je samomor poskusil iz obupa.

— **Tavlna klobas in mesa.** Avtomonterju Milešu Seli stanujočemu v Dalmatinovi ulici, je bil med vožnjo od Hraštnice do Zagorja ukraden večji zavoj slanice, klobas in mesa v vrednosti 1000 kron.

— **Velika tatvina hmelja.** V Zalcu na Štajerskem je dolgi, suhi Jože ukradel in odnesel iz Zalca veliko množino hmelja v vrednosti 15.000 kron. Polika se sedaj okrog pod napačnim imenom.

Najnovejša poročila.

FINANČNI MINISTER IN NAŠE ZUNANJE POSOJLO.

— **Beograd, 18. novembra (Izv.)** Kako je že bilo javljeno, je finančni minister dr. Kumanudi 16. t. m. zvečer prispel iz Pariza v Beograd. V Parizu je ostal vsučiliški profesor dr. Gjurić kot finančni strokovnjak. Dr. Gjurić ostane tam toliko časa, da ministrski svet odobri v načelu eno izmed predloženih ponudb. Kolikor je znano, so predložene ponudbe iz Londona, Pariza in Amerike. Da dobe točne informacije o zaključkih zunanj. posojila, so se peljali nekateri beogradski novinarji ministru dr. Kumanudiju celo do Indije nasproti. Minister ni dal novinarjem absolutno nikakih informacij iz razloga, da o uspehih svoje misije poroča popreje ministrskemu svetu. Tudi na beogradskem kolodvoru je čakalo finančnega ministra več novinarjev, napram katerim je bil ravnotako rezerviran. Finančni minister dr. Kumanudi je že včeraj prevzel posle finančnega ministarstva in je zvečer obiskal ministrskega predsednika gosp. Nikola Pašića, kateremu je v splošnih potezah pojasnil doše ponudbe. Na današnji seji ministrskega sveta poroča finančni minister zelo obširno o uspehih akcije za najetje posojila. Trenotno ni znanega ničesar pozitivnega.

— **Beograd, 18. novembra (Izv.)** Današnja »Pravda« priobčuje o finančni misiji ministra dr. Kumanudija daljši članek z ozirom na splošni, mednarodni gospodarski položaj. »Pravda« naglašja, da je misija finančnega ministarstva imela za zadajo dve vprašanji: a) naletje zunanjega posojila v gotovini in b) dobava sredstev za gradnjo železnice. Glede posojila v gotovini je malo nad, da bi se moglo posojilo realizirati. Po vojni nastale ekonomske razmere v Evropi so take, da vse države potrebujejo velikih notranjih investicij, vsled česar ne morejo nalagati kapitala v drugih državah. V Londonu vladajo težke denarne krize vsled industrijske krize. Anglija polaga predvsem skrb na ureditev vojnih dolgov v Ameriki. Kar se tiče Francije, je ta posvetila vse svoje finančne sile obnovitvi dežele. Splošno povdajja »Pravda«, da je misija finančnega ministra v načelu uspela.

SVEČAN SPREJEM POLJSKEGA POSLANIKA.

— **Beograd, 18. nov. (Izv.)** Danes popoldne sprejeme Nj. V. kralj Aleksander v svečani avdienci novega poljskega poslanika na našem dvoru g. Mieczislava Okonskega. Poljski poslanik izroči našem kralju akreditivne listine.

POROČILO O DEMOBILIZACIJI ČET.

— **Beograd, 18. nov. (Izv.)** Nj. Vel. kralj Aleksander je včeraj sprejel v avdienci vojnega ministra generala Žečevića. Vojni minister je kralju poročal o izvršeni demobilizaciji čet in o vrnitvi priprave lastnikom.

INTERPELACIJA V BEROLINU RADI NEMSKIH SEKVESTROV V MARIBORU.

— **d Berlin, 17. novembra.** Dunajski korespondenčni urad javlja: Poslanec dr. Mittelmann (nemška ljudska stranka) je dne 18. oktobra t. l. v državnem zboru stavil državni vprašanje, po katerem so se z odredbo deželne vlade v Ljubljani od 1. julija 1921. vsi v Mariboru živeči Nemci iz Nemčije stavili pod sekvestrovanje, da se jim je zagotovila likvidacija njihovih premoženj. Vprašal je vlado, kaj misli storiti, da se ta stvar uredi. Na današnji seji državnega zbora se je pričel odgovor urada za zunanje stvari, ki veli: V zmislu versailleske mirovne pogodbe je Jugoslavija že pred daljšim časom postavila pod sekvestrovanje vse nemško imetje na svojem sedanjem ozemlju. Sekvestriranje nemškega imetja v Mariboru je torej posledica državnih odredb, ki so enako sadele

— **Ukradene hlače.** Izpred sobe stanovanja trgovca Meneingerja v Pražakovi ulici je neki uzmovile odnesel moške hlače iz angleškega suknja, vredne 700 kron.

— **Kreposten Orel.** Otmar Ogrin, sin ljubljanskega mojstra je kreposten Orel. Nedavno je s svojim prijateljem v divjem diru vozil z avtomobilom proti Trzinu. Nasproti je s konjema vozil kmet Ernst Kaplja, ki je dajal znamenje za lahko vožnjo. Ko je Ogrin privozil do Kaplje, je skočil z avtomobila in prevrnil kmeta v jarek ter ga začel obdelovati s pestmi. Kaplja je dobil znatne poškodbe. Ljubljansko okrajno sodišče je Otmarja Ogrina obsodilo na pet dni zaporja in povračilo stroškov. Ogrin z razsodbo ni bil zadovoljen ter se je pritožil. Deželno kot vzklicno sodišče je sodbo prvega sodnika potrdilo. V razlogih povdajja druga instanca, da je smatrali to za čin »posurovelosti«.

vse nemške državljane v sedanji Jugoslaviji. Nemška vlada vsekakor zastopa mnenje, da sme Jugoslavija sekvestrirati in likvidirati samo ono nemško imovino, ki se nahaja v prejšnji Srbiji, ne pa tudi imovine, ki se nahaja na ozemlju, katero je prej pripadalo Avstriji. Pogajanja, ki so se radi tega vršila z jugoslovensko vlado, so bila do sedaj brezuspešna, pa se bodo nadaljevala. Lahko se pripomni, da zatiranje Nemcev iz Nemčije na jugoslovenskem ozemlju, kolikor je znano državni vladi, ne odgovarja željam in nameram vlade, ki se ne odtezuje spoznanju, kakšno vrednost ima zboljšanje gospodarskih odnosov med Nemčijo in Jugoslavijo, ki so bili v vojni ukinjeni.

GOSPODARSKO-PROMETNA KONFERENCA V PORTOROSE.

— **d Dunaj, 17. nov.** Dunajski korespondenčni urad poroča iz Portorose: Protokol konference se je že določil na seji predsedništva. Podpisal se bo od vseh v Portorose zastopanih držav, tudi od Francije, Velike Britanije in Zedinjenih držav. Posamni dogovori se bodo podpisali od delegatov nasledstvenih držav s pridržkom, odobritve po dotednih vladah, kar se mora zgoditi do 1. januarja. Sklepi gospodarske poštne in brzojavne komisije, ki so svoje delo že izvršile s tem, da so soglasno sprejele dogovore, se bodo še predložili plenarni seji, ki jih bo najbrže sprejela. Podkomisija za promet je svoje delo skoraj končala. Glede vprašanja vagonov je došlo do več sklepov, ki dajo upati, da se bodo mogli vagoni uporabljati v čim največji meri. Tudi razprava italijanske in avstrijskega načrta glede prometne konvencije se bliža svojem koncu. Zopetna uvedba direktnih tarif, ki jo smatrajo od vseh strani za potrebno, se bo olajšala s tem, da se uvede od Avstrije predlagano izenačenje splošnih tarifnih načel za direktne mednarodne tovarne tarife, in sicer najprej v prometu med nasledstvenimi državami z namenom, da se ta določba razširi kasneje na čim večji del evropskega prometnega ozemlja. V zvezi s tem je avstrijski predlog glede uvedbe enotne valute za mednarodne tarife za ustanovitev skupnega urada za izenačenje prometa, ki pride tukaj v poštev. Končno se je tudi sprejel avstrijski predlog glede olajšav carinskih formalitet v osebnem in tovarnem prometu. Ko bo podkomisija končala razpravo o še neresenih tarifno-političnih vprašanjih, bo predložila svoje predloge plenumu prometne komisije, da sklepa o njih.

JAPONSKA ODSTOPI OD ZVEZE Z ANGLIJO.

— **Pariz 18. nov. (Izv.)** Washingtonski dopisnik »L Oeuvert« javlja, da se je japonski admiral Kato izjavil napram francoskemu zastopniku: Naša zveza z Anglijo je razbita. Skušaj se nas v zvezi z delu Tihiga Oceana izpodrinuti. V bodočnosti zahtevamo popolno svobodo našega gibanja. V Sibiriji se ne damo izirititi. Tam imamo prednost. Ko smo oproščeni angleške zveze, lahko sklenemo blok vseh rume-nih plemen.

ALI PLACA NEMČIJA VOJNO ODŠKODNINO?

— **Berlin, 18. nov. (Izv.)** Berlinski dopisnik pariškega »Echo de Paris« javlja, da je reparacijska komisija izjavila nemški vladi, da lahko Nemčija na podlagi preiskave o finančnem in gospodarskem položaju države plača reparacijski komisiji januarski obrki vojne odškodnine brez vsakega popusta. Nemška veleindustrija naj ponudre nemški vladi kajti ta ima znatne zaloge tujih valut. V nasprotnem slučaju bo komisija prisiljena vporabiti pritisk.

BOLŠEVIKI NAPOVEDUJEJO NOVO SVETOVNO REVOLUCIJO.

— **d Pariz, 17. novembra.** »Humanité« objavlja članek Žinovjeva, ki izjava, da je najvažnejši uspeh moskovskega kongresa, da se je tretja inter-

nacionala prilagodila novo ustvarjenemu položaju. Komunisti si prizadevajo, da bi proletarske mase pritegnili popolnoma in da bi svoje delovanje raztegnili na vse organizacije, do sportnih združenj. Revolucija še ni končana. V bodočnosti, ki ni daleč, se pripravljajo novi boji, ki bodo Evropa in ves svet pretresli bolj, kakor vsi dosedanji boji.

KOMIČEN NASTOP KLERIKALCEV.

— **Beograd, 18. nov. (Izv.)** Danes popoldne je bila seja sekcije zakonodajne odbora, ki je razpravljala o razdelitvi države v pokrajinske oblasti, o samoupravi in srazih. Predsedoval je poslanec Petrović. Klerikalni poslanec Gostinčar je podal načelno izjavo klerikalnega kluba, da se njegova stranka še nadalje bori proti ustavi in da nastopa v skupščini samo kot stranski opazovalec. Gostinčarjeva izjava je vzbudila komično razpoloženje. — Debat o pokrajinski razdelitvi se je mirno brez incidentov nadaljevala.

MALA ANTANTA IN HABSBURŽANI.

— **Beograd, 18. nov. (Izv.)** Z ozirom na odlok poslaniške konference, da morajo prispevati nasledstvene države k vzdrževanju stroškov Karla Habsburga na otoku Madeiri, bodo vlade male antante zavzele k temu vprašanju odklonilno stališče. Habsburžani imajo velika posestva na Madžarskem. Iz njih dohodkov naj se krijejo stroški.

Zbirajte znamke

Jugoslovensko Matice!

Borze.

— **Zagreb, 18. nov. (Izv.)** Zaključek borze ob 1. popoldne. Devize: Curih —, 56.—, Pariz 21.30, 22.—, London —, 1250.—, Berlin 112.—, 119.—, Dunaj 5.15, 5.25, Praga 319.—, 327.—, Italija 1275.—, 1305.—, Budapešta 32.75.—, Valuta: dolar 295.—, lira 12.50, 12.80, napoleondori 1000.—, 1050.—, šil. krona —, 315.—, rublji 20.—, 25.—.

— **Beograd, 18. nov. (Izv.)** Valuta: dolarji 72.50, franki 530.—, marke 37.—, lei 52.—, lei 43.—, Devize: London 310.—, Pariz 540.—, Zvenava 1270.—, Praga 78.—, Dunaj 1.30, Milan 310.—.

— **Zagreb, 17. novembra (Izv.)** Zaključni tečaj borze. Devize: Curih —, 54.—, Pariz 21.25, 21.60, London —, 1180.—, Berlin 114.—, 117.—, Dunaj 5.10, 5.25, Praga 304.—, 310.—, Italija 12.20, 12.80, Budapešta 30.50, 31.—, Valute: dolar 283.—, 286.—, lira 11.85.—, napoleondori 940.—, marka —, 130.—.

— **Curih, 17. nov. Zagreb 1.901, Dunaj 0.18, Praga 5.699, Milan 22.101, Pariz 38.2876, London 21.161, Novi Jork 5.285.**

— **Trst, 17. nov. Zagreb 8.40, Pariz 173.50, London 95.70, Novi Jork 28.75, Curih 454.—.**

— **Praga, 17. nov. Zagreb 33.25, Dunaj 1.62, Curih 17.85, Milan 3.95, Pariz 6.90.**

— **Pariz, 17. nov. Dunaj 0.5375, Praga 14.875, London 54.36, Novi Jork 13.82, Curih 231.50.**

— **Dunaj, 17. nov. Pariz 420.—, Curih 105.—, London 22.700.—, Zagreb 2.000.—, Praga 6.200.—, Milan 240.—, Novi Jork 5.825.—.**

— **Berlin, 17. nov. Zagreb 90.—, Dunaj 8.80, Praga 270.—.**

— **Beograd, 18. novembra (Izv.)** Za časa svojega bivanja v Parizu je finančni minister dr. Kumanudi vodil tudi pogajanja in razgovore, da se naš dinar kotira na pariški borzi.

Cene oglasom:

V »Slovenskem Narodu« bomo pričenski z mesecem novembrom zaračunavali objavo oglasov po temle ceniku:

Mali oglasi do 27 mm enostolp. višine vrstico po K 4.— (1 D). Mali oglasi do 45 mm enostolp. višine vrstico po K 6.— (1½ D). Veliki oglasi do 48 mm enostolp. višine vrstico po K 8.— (2 D). Ženitne ponudbe za vsako besedo K 3.— (75 para).

Osmrtnice in zahvale se računajo do velikosti 50 petinitnih vrstic po K 4.— večje pa po K 6.— za vrsto.

Poročna naznanila za obliko 15 enostolpnih vrstic K 120.—, večja po tarifu za velike oglase. Poslana, reklamne notice i.t.d. se računajo po K 12.— za petinitno vrstico.

Uprava.

Solstvo.

— Carinski tečaj. Vpisovanje v carinski tečaj na Drž. trg. šoli (Kongresni trg 2) se vrši še do ponedeljka, t. j. do včerajšega 21. t. m. Vse informacije glede tečaja daje ravateljstvo trg. šole.

— Ureditve pouka na trgovskih in obrtnih šolah. V ministrstvu za trgovino in industrijo je bila dne 16. t. m. konferenca glavnih zastopnikov naših učiteljev na trgovskih in obrtnih šolah, ki so razpravljali o vprašanju ureditve trgovskega in obrtnega pouka. Konferenca se je razdelila v dve sekciji, v sekcijo za trgovino in sekcijo za industrijo in obrt. Na dnevnem redu so bila tale vprašanja: Cilj in naloga pouka v trgovinskih vedah pri nas, osnovni tipi trgovinskih šol, pristojnost osrednje uprave, javna in zasebna iniativa glede otvoritve zasebnih šol in učiteljsko osebje.

— Otvoritev meščanske šole v Trogiru. To dni se je vršila v Trogiru slovesna otvoritev meščanske šole. Vse mesto je bilo v zastavi. Pri svečanostih so razni govorniki povdarjali jugoslovenski značaj Trogira.

Sokolstvo.

— Sokolsko gledališče v Radovljici. Novi oder v Sokolskem domu se odpre dne 26. t. m. ob 8. zvečer. Uprizori se izvirna noviteta simbolična igra »K luči!«, spisal J. Špicar. Dne 27. ob 10. dopoldne se vrši sestanek naprednih gorenjskih društev, ki se pečajo s katerimkoli izobraževalnim delom. Isti dan popoldne ob 3. se igra »K luči!« ponovi.

Turistika in sport.

— Kolesarski klub Zvezda priredi v soboto, dne 19. t. m. ob pol 8. zvečer v restavracijski prostorih g. Fr. Kavčiča na Prulah zabavni večer s koncertom, plesom in razdelitvijo nagrad dirkačem. Vstopnina 2 din.

Zdravstvo.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Danes ob osmih zvečer in v nedeljo dopoldne ob pol 11. vaja moškega, v ponedeljek zvečer ob pol 8. mešanega zbora. Važno! — Društvo slov. zobotehnikov. vabi vse člane na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 20. novembra ob 2. popoldne v

restavraciji »Novi Svet«. Prešernova soba. Dnevni red: 1. poročilo predsedništva, 2. volitev odbora, 3. volitev preglednikov, 4. slučajnosti. T. č. predsednik Drago Kos.

— Dramska sekcija »Preporoda« iz Ljubljane priredi v nedeljo, dne 20. novembra t. l. v Sokolskem domu na Viču K. Schönherjevo dramo »Otroška tragedija« in Stritarjev dramatičen prizor »Orest«.

Raznoterosti.

— Klub plavalcev. Neki ameriški učnjak trdi, da bodo po sto letih plavi lasje le še lep spomin. Takrat bodo imeli ljudje vsi črne lase. Znanstvena raziskavanja tega učenjaka so imela uspeh. V Čikagu se je ustanovil klub za varstvo plavalcev. V pravilnih klubih se bere med drugim: Treba je spoštovati kult znamenitih žensk. Pomikanje plavalcev je zanikanje slave znamenitih plavalcev od Eve do trojanske Helene, od Dantejeve Beatrice do Petrarrove Laure itd. V klub se sprejemajo samo plavalci, ki imajo gotov poklic, so pošten in sposobni za zakon. Klub je ustanovil stari milijarder Bratthel, ki je v ta namen žrtvoval več milijonov dolarjev. Vsak par, član kluba, dobi od njega pri poroki

30.000 dolarjev. »New York Herald« pa poroča, da je prvi zakon dveh članov kluba imel katastrofalni rezultat: Rodil se je otrok s črnimi lasmi!

— Milijoni v morju. Londonski listi poročajo, da se je povrnila rešilna ladja angleške admiralitete, ki je iskala zlato, potopljeno med vojno s parnikom »Laurentic«. Do sedaj so našli za 5—6 milijonov funtov zlata, dva milijona pa sta še vedno na morskem dnu.

— Pet milijonov mark je zapustila neka gospa »Goethejevemu društvu« v Weimaru z željo, da se ne objavi njeno ime.

— Božič, novo leto, krsna slava, god, rojstni dan in sl. so nam od nekdaj povod, da izrazimo svojim dragim iskreno željo, naj bi jim bila dodeljena obilna sreča. Sporočevajo naših želja so nam vsesplošno razglednice, priložene nalašč v ta namen. Da nam poslej ne bo več treba o taki priliki segati po tujih, z večine kaj neokusnih in našemu svojstvu kar nič ne ustrežajočih tujinskih izdelkih, je ljubljanska tvrdka M. Tičar, Selenburgova ulica, za-

ložila in pravkar izdala šest redi posebnih razglednic. Stori la je to na pri-govarjanje činiteljev, ki jim je do tega, da se v najsiirih krogih osvesti Slo-vencom in sploh Jugoslovenom priro-jeni zmisel za ljnost in slogovito le-poto oblik, kakršen se zlasti izraža v naših narodnih umetninah (vezeninah, pirhih in pisanicah, hišni opravi, na-rodni noši itd.). Razglednice, ki jih je zasnoval in barvito zarisal znan drami-lac narodnega okusa, so, kakor vidimo iz pred nami razporeženih redi, nena-vadno lične, našemu umetnostnemu okusu in svojemu namenu kaj ustreza-joče. Zato jih vsakomur, pred vsem pa našim prodajalcem papirnih izdelkov, najtopleje priporočamo v nakup.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podržaj.

Kaj je Elsalfluid — to se zna!
Lekarnar Feller — Slnbica.

Išče se konforistinja

v prakso, večja slov. in nemške kore-pendence in knjigovodstva. Ponudbe pod »Pridna 8180« z navedbo zahtev na upravo »Slov. Naroda«.

Zenitna ponudba!

Gospodinja, srednje starosti, priključljive zunanosti, z lepo opravo in nekaj go-tovine, želi znanja s premošnjim, sta-rejšim gospodom v svrhu ženitve. Ponudbe pod »Jesen 8297« na upravo Slov. Naroda.

Dr. Fran Virant

asistent dermatolog. oddelka
splošne bolezni

ordinira zopet redno od 2.—3.
za kožne in spolne bolezni.

LJUBLJANA, Miklošičeva ce-
sta 18—II. (na vogalu Sodne
ulice). 8294

Sprejmeta se 2 izkušena
neoženjena

gaterista.

Ponudbe na Fr. Dolenc, lesna in-
dustrija, Škofja Loka. 8295

Mlin

kompletna 2 para kamenov s pritiki-
rami kupi po zmorni ceni Vilim
Blah, Zagreb, Draškovičeva 13. 8296

Zobotehnik

perfekten v delih na zlato in kavčuk,
išče službo. Nastop takoj. ponudbe
pod »Zobotehnik 8268« na upravo Slov.
Naroda. 8268

Kupi se

dobro ohranjen študij. Naslov pri
upravnistvu Slov. Naroda. 8266

Proda se več parcel

udobnih za zidanje vil ob Ba-
hinjskem jezeru. Vpraša se pri
F. Tritwein, Bohinjska Bistrica.
8273

Tovarne in grosisti!

Velike uspehe dosežete, ako oddate
zastopstvo svojih proizvajalcev trgo-
vskemu zastopniku, kateri potuje po celi
Jugoslaviji. Naslov prejematelja: F. M.
B 1898/5 Lesce, (Slovenija).

Božične in noveletne razglednice

na debelo in drobno pri
L. Pevalek, Ljubljana,
Židovska ul. 8274

Išče se izveščana uradnica

zmožna slovensčine, srbohrvaščine ter
slovenske stenografije in strojepisja. Po-
nudbe na svečarno J. Kopač & Ko.,
Ljubljana. 8245

otroško vrtnarico

k dveletnemu dečku. Naslov pove
uprava Slov. Naroda. 8277

Hlapec

znan v Ljubljani, sprejme službo
voznika. Naslov pove uprava Slov.
Naroda. 8290

Nov otroški voziček

se ceno proda. Celovška cesta 28.
Spodnja Šiška. 8286

Vodovodne cevi

prečnikane, išče v nakup Ed.
Suppanz, Pristava. 8293

Blagažničarka

dobro izveščana, sprejme večjo
trgovino v Ljubljani. Ponudbe pod
»Blagažničarka 2000«—8287 na upravo
Sloven. Naroda. 8287

Gostilničarji, pozor!

Proda se aparat za tačenje
piva na zračni pritisk, pivo nastavljaeno
v sodčku, ostane 8 dni sveže. Na-lov
pove uprava Slov. Naroda. 8291

4 stavbne parcele

se prodajo. Poizve se v Dravljah
pri Ljubljani pri zidarskem mojstru E.
Černiču. 8222

Šivilja

sprejme delo na dom. Izdeluje
moderne plače od 250 K naprej, kakor
tudi plesne in večerne toalete, kostume,
bluze itd. po zelo nizkih cenah. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 8246

Mobilirano sobo

s posebnim vhom v bližini po-
šte išče trgovce. Plača postran-
ska stvar. Ponudbe pod »Soba
8181« na upravo Slov. Naroda.

Okraski in svečke za božično drevo

na debelo in drobno pri
L. Pevalek, Ljubljana,
Židovska ul. 8274

Prva specialna trgovina z rokavicami in parfumi

nudi:
rokavice za dame in
gospode, kakor tudi
fine črne, raznobar-
vne francoske dam-
ske nogavice.

Najfiniši francoski parfumi.
Gueidy Paris: Vasthi, Antar,
Le Bois Sacre, La Violette,
Eau de Cologne

O. Bračko, Ljubljana
Dunajska cesta šte. 12.

Narodna knjigarna

v Ljubljani
Prešernova ulica šte. 7.

priporoča

kancelijski, konceptni, pisem-
ski, ovitni inbarvani papir,
Kasete s pisemskim papirjem.

Trgovske knjige
v vseh velikostih, rtane z eno ali
z dvema kolonama, vezane v papir,
platno ali polusnje.

Objemalne knjižice po različnih
cenah.

Zaloga šolskih zvezkov.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izbor

vseh pisarniških potrebščin,
svetilnikov, poroc, poročnikov,
rednih, kalendarov, tablic
črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, umetniške in narodne
i. t. d.

Albumi za slike in dopisnice.

Poezijske knjige.

Medić, Rakovec & Zankl

preje A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.
Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skiadišče: Novisad.

Brzjavci: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.

Emailni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke,
vse vrste barv, suhe in oljate, mavce (Gips), mastenec (Feder-
weiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, ple-
skarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to
skroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. linoleum lak za
pode. „MERAKL“. Emailni lak. „MERAKL“. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Izšla je brošura

Slike z naše rivijere.

Spisal Ivan Podržaj.

Ponatis iz „Slovenskega Naroda“.

Cena 3 dinarje.

Ves dohodek je namenjen penzijskemu
fondu jugoslovenskih novinarjev.

Dobiva se v „Narodni knjigarni“.

Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode in
Okrajna bolniška blagajna za Slovenijo v Ljubljani

nameravata zgraditi v Ljubljani na stavbišču ob Miklošičevi cesti na-
sproti justične palače skupno uradno poslopje in razpisujeta za
pridobitev načrtov

javen natečaj,

ki je omenjen na arhitekta, prebivajoče v kraljevini Srbov, Hrva-
tov in Slovencev. Udeležiti se morejo natečaja tudi inozemski
arhitekti, morajo pa biti jugoslovanske narodnosti.

Osnutki, ki jih je v smislu razpisnega programa in pogojev izde-
lati v merilu 1:200, morajo biti izročeni do dne 15. januarja 1922
ob dvanajstih gradbenemu odseku v Ljubljani, Šolski drevored 2.
I. nadstopje v zapечатih ovojih z geslom.

V presojevalno komisijo so izvoljeni sledeči g. g.:
Ing. Anton Klinar, gradbeni direktor kod predsednik,
dr. Demeter Bleiweis, šefzdravnik okr. bolniške blagajne,
Ing. Jaroslav Forster, namestnik ravnatelja tehniške
srednje šole,

Ing. Ciril Koch, mestni gradbeni višji svetnik,
Ing. Koomur, ravnatelj okrajne bolniške blagajne,
dr. Ing. Alojzij Král, univerzitetni profesor,
Ing. Matko Prolovšek, mestni višji gradbeni svetnik,
dr. Anton Šnajdar, ravnatelj delavske zavarovalnice in
Ing. Viktor Škaberne, višji gradbeni svetnik,
vsi stanujoči v Ljubljani.

Za osnutke, ki jih bo presojevalna komisija spoznala za naj-
boljše, so določene tri nagrade in sicer
I. nagrada v znesku 10.000 Din.
II. nagrada v znesku 7.500 Din.
III. nagrada v znesku 5.000 Din.
Za eventualni nakup nadaljnjih treh osnutkov, ki sicer ne bi
bili odlikovani, pač pa od presojevalne komisije v nakup pripo-
ročeni, je določenih trikrat po 2.500 Din.

Za izgotovitev konkurenčnih načrtov potrebne pripomočke,
razpisne pogoje in druge podatke dobijo zainteresenti poštne
prosto pri podpisnem gradbenem odseku.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1921.

Gradbeni odsek

Delavske zavarovalnice zoper nezgode
in Okrajne bolniške blagajne.

Za inseratni del odgovoren Valentin Korčič.

Prodaja lesa

150 m³ smrek in hoj, ena tretjina na tleh, dve tretjini na panju.
Pojasnila poda in ponudbe je vložiti do 30. t. m. pri grajski
upravi Grmače, pošta Šmartno pri Litji. 8285

Vizitke, knerte in pisemski papir s firmo ka-
kor usakoursine druge fiskovine izoršnje točno

NARODNA TISKARNA

Maročila sprejema tudi „Narodna knjigarna“.

proti proviziji za kolonijalno blago, spec. kavo in čaj. Samo pri engros izbornu
uvedeni, odjem v masah dosegaajoč kavni strokovnjaki s la referencami priha-
tajo v obzir. Cenjene ponudbe pod šifro: „P. M. 2702“ na RUDOLF
MOSE, Praga II., Václ. nám. palac Koruna. 8274

Jedilno olje la.

Nudimo dokler traja zaloga v manjših in večjih količinah jedilno
olje la po vrlo umerjenih cenah. Na zahtevo stavljamo ponudbe
ta koj in pošljemo vzorce zastoni. — Jugoslovenske trgovatke
d. d. Zabreb, Meduličeva ul. 40. 8096

Praška kavna firma

največje importno podjetje te stroke z direktnimi prekmorskimi zvezami in
staviljenjem cen iz prve roke sprejme

okrožne zastopnike za grosiste

proti proviziji za kolonijalno blago, spec. kavo in čaj. Samo pri engros izbornu
uvedeni, odjem v masah dosegaajoč kavni strokovnjaki s la referencami priha-
tajo v obzir. Cenjene ponudbe pod šifro: „P. M. 2702“ na RUDOLF
MOSE, Praga II., Václ. nám. palac Koruna. 8274

Kakršen gospod, tak sluga.

Velezanimiva burka iz vojaškega življenja.
Vprizarja se z velikim uspehom na številnih odrih.

Cena K 9.

Dobl se v Narodni knjigarni v Ljubljani, Prešernova ul. št. 7.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze sočutja povodom smrti
moje drage mamice oziroma sestre in tete

Marije Schmidt roj. Lampe

vdove banónega uradnika

izrekamo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti,
tudi Radovljčanom, ki so se bili udeležili pogreba,
najiskrenejšo zahvalo. Presčna zahvala vsem, ki so
drago pokojnico obiskali in tolažili v njeni bolezn.

Rodbini, Lampe - Orsenik.